

Περίγραμμα βιβλίου Bichler & Rollinger

ΥΑΕΦ 146: Ιστοριογραφία

Διδάσκων: Ι. Πετρόπουλος

Εαρινό εξάμηνο 2020

Σελίδες

169-173: Ανασύνθεση βιογραφίας του Ηροδ.

Aulus Gellius (περί 150 μ.Χ.): ήταν 53 ετών όταν άρχισε ο Πελοπ.

Πόλεμος (431 π.Χ.)

*Καταγραφή των *Ιστοριών*: *terminus ante quem* 425 π.Χ. (Αχαρνής του Αριστοφάνους)-δεκαετία του 440 π.Χ.: δημόσια ανάγνωση (performance) των *Ιστοριών* στην Αθήνα, Ολυμπία, Θήβα, Κόρινθο.

Πνευματικός κύκλος του Ηροδ. στην Αθήνα: Σοφοκλής, Περικλής— εντούτοις υπαινίσσεται τις ιμπεριαλιστικές τάσεις της Αθήνας τον 5^{ον} αι. π.Χ.

Ταξιδιώτης πραγματικός ή «συγγραφέας δωματίου» (D. Fehling);

17-20: Περσικοί πόλεμοι –ελλ. εθνική ταυτότητα.

Η αρχή του «*άλλοτε άλλος*»/ Schicksalwechsel

{Τροία}- Λυδία-Περσία-Αθήνα

*Αμεροληψία του Ηροδ. < μη εθνική, ανθρωπολογική σύλληψη

25-27: Συγχρονικό επίπεδο πραγμάτευσης = εθνογραφία

Διαχρονικό επίπεδο= ιστορική διαδικασία

Οι Περσικοί Πόλεμοι ως υπόδειγμα σχεδόν επικό, ως πρότυπο «με προειδοποιήσεις»

Το υλικό «τιθασσέεται» με βάση το επικό πρότυπο

Επίσης επιδεικνύει την επίδραση της τραγωδίας: ρόλος της μοίρας (αριστοτελική «περιπέτεια») και ρόλος της ευθύνης

30-31: Οργάνωση υλικού

1. Επόχη πριν από την Ιωνική Επανάσταση (ή Εξέγερση) προβάλλεται σχεδόν αποκλειστικά ο μη ελληνικός κόσμος (αλλά με μερικές υπενθυμίσεις για την Αθήνα και Σπάρτη) [Βιβλία I-IV]

2. Σύρραξη Ελλήνων και Περσών έως τη Μάχη του Μαραθώνος (490 π.Χ.) και τον θάνατο του Δαρείου Α' (486 π.Χ.) [Βιβλία V-VII]

3. Εκστρατεία των ετών 480/ 479 π.Χ. [Βιβλία VII-IX]

42-50: Η ηθική και στρατιωτική ήττα του Ξέρξη—όμως ο Ηρόδοτος αποφεύγει τον «θριαμβευτικό τόνο» και υποδεικνύει ότι η νικήτρια Αθήνα ακολουθεί τα βήματα της ηττημένης, αλαζονικής Περσικής Αυτοκρατορίας (σελ. 42-44)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ (σελ. 44 κ.ε.)

Οικουμενική γεωγραφία του Ηροδ.

Το κλίμα, το έδαφος και η άρδευση επιδρούν καθοριστικά στην πολιτισμική ανάπτυξη και τον χαρακτήρα λαών—πρβλ. ιπποκρατική θεωρία περί περιβάλλοντος—υβριστικές επεμβάσεις στο περιβάλλον—υβριστικές παραβιάσεις φυσικών ορίων/ «διαχωριστικών γραμμών» από στρατούς.

Κύρος (9.122.3): «Τα απαλά, γόνιμα εδάφη γεννούν καρπούς και άνδρας απαλούς, αλλά όχι ανδρείους πολεμιστές».

Μία από τις γεωγραφικές πηγές του Ηροδ. (και η μόνη πηγή σε πεζό λόγο που ρητώς αναφέρει) = Εκαταίος ο Μιλήσιος.

Κατάλογοι ποταμών και χαρτογραφήσεις με χερσαίες και θαλάσσιες αρητρίες.).

Κατάλογοι λαών (ιδιαιτέρως λαών υποδουλωμένων από τους Πέρσες)- σατραπείες- καταλογική επιθεώρηση στρατού από Ξέρξη (εθνογραφική)

Σκιαγράφιση ελληνικών οικισμών εκτός Ελλάδος και Αιγαίου

Διαιρεί τη γη σε ηπείρους (IV. 36-45):

1.Ευρώπη (περιλαμβάνει τη Σκυθία στο βόρειο άκρο και τους Υπερβορείους)

2. Ασία (= Μ. Ασία +Αίγυπτος+ «Λιβύη» + Αραβία + Περσία+ Ινδία)

Άλλη γεωγραφική πηγή του Ηροδ. (ιδίως για την Ινδία): Σκύλαξ Καρυανδεύς (από τα Καρύανδα), ο οποίος κατ' εντολήν του Δαρείου εξερεύνησε τον Ινδό Ποταμό και τη νότια Μεσόγειο

Αντίθετα, οι γνώσεις του Ηροδ. για τον Βορρά είναι πενιχρές. Αμφισβητεί την άποψη των ποιητών ότι ο Ωκεανός περιβάλλει ολόκληρη τη γη.

Θεωρεί τη γη επίπεδη (!)· ο ήλιος ανατέλλει στην Ινδία, το ανατολικό άκρο της υφελίου.

68-78: ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ του Ηροδ.

Είναι συγχρονική, όχι εξελικτική, απαλλαγμένη κατά κανόνα από μειωτικές αντιλήψεις για τους μη Έλληνες

Κριτήρια ταξινόμησης/ περιγραφής λαών: φαινότυπος, χρώμα δέρματος, κόμμωση και ενδυμασία, ήθη και έθιμα

Ο Ηρόδοτος δεν αξιολογεί αρνητικά το χρώμα του δέρματος εφόσον αυτό που τον ενδιαφέρει είναι η κοινωνική και πολιτισμική συμπεριφορά και η εν γένει ποικιλία λαών.

**Κληροδότησε στην εθνογραφία το ενδιαφέρον για την άγρια, απολίτιστη ζωή.

Ανεγνώριζε την απόσταση των Ελλήνων ιδιαίτερα από ορισμένους άγριους λαούς, όμως ανεγνώριζε ότι είμαστε ικανοί σε ακραίες συνθήκες να μεταπέσουμε σε έσχατη αγριότητα.

Ανθρωποφαγία (κανιβαλισμός), ανθρωποθυσία, αντιστροφή ρόλων ανάμεσα στα φύλα, έκλυτη ερωτική συμπεριφορά, κ.ά.

194-196: ΠΗΓΕΣ (συνέχεια)

Το ζήτημα των πηγών του Ηροδ. απασχολεί την έρευνα τους τελευταίους δύο και πλέον αιώνες. Οι πηγές του (κατά είδος) :

1. Προσωπική αυτοψία (όψεις)
2. «Παραδόσεις» ατομικών ή συλλογικών προφορικών πηγών (ακοή) και στην περίπτωση κυρίως της Αιγύπτου, γραπτών πηγών
3. Λογοτεχνικές ελληνικές πηγές, π.χ., Ησίοδος, Αισχύλος, Πίνδαρος, κ.ά.
Βλ. Σημειώσεις σας (από το α' μάθημα) για τη χρονολογική διαίρεση των πηγών.

131-133: Κροίσος, ο τελευταίος βασιλιάς της Λυδίας (περ. 560-546 π.Χ.)

